

СИЛАБУС
ОК «Фандрайзинг в соціальній роботі»
2024-2025 навчальний рік

Освітня програма: «Соціальна робота та практична психологія».

Спеціальність: 231 Соціальна робота.

Галузь знань: 23 Соціальна робота.

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський).

Викладач	Петровська Катерина Володимирівна
Посилання на сайт	http://bdpu.org/faculties/fdsso/structure-fdsso/kaf-social-pedagogy/composition-kaf-social-pedagogy/petrovskyka/
Контактний телефон	-
E-mail викладача	ev_petrovska@bdpu.org.ua
Графік консультацій	Щосереди з 14.00 до 15.00

Форма навчання	Кількість кредитів\годин	Лекції	Семінарські заняття	Самостійна робота	Звітність
денна	6/180	18	30	132	залік
заочна		8	6	166	

Семестр: IV семестр

Мова навчання: українська.

Ключові слова: проекти, програми, ресурси, донори, меценати, фінанси.

Мета курсу: формування цілісного наукового уявлення і професійних знань та навичок по одному із затребуваних практичних напрямків в управлінні та ресурсному забезпеченні соціальної роботи.

Предмет курсу: способи залучення ресурсів на реалізацію проектів, їх планування та розробки.

Програмні компетентності:

ЗК-5 Здатність планувати та управляти часом.

ЗК-11 Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

СК-13 Здатність до розробки та реалізації соціальних проектів і програм.

СК-18 Здатність до генерування нових ідей та креативності у професійній сфері.

Результати навчання:

ПР-1 Здійснювати пошук, аналіз і синтез інформації з різних джерел для розв'язування професійних завдань і встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між соціальними подіями та явищами.

ПР-5 Теоретично аргументувати шляхи подолання проблем та складних життєвих обставин, обрати ефективні методи їх вирішення, передбачати наслідки.

ПР-23 Конструювати процес та результат соціальної роботи в межах поставлених завдань, використовувати кількісні та якісні показники, коригувати план роботи відповідно до результатів оцінки.

ПР-22 Демонструвати вміння креативно вирішувати проблеми та приймати інноваційні рішення, мислити та застосовувати творчі здібності до формування принципово нових ідей.

Зміст курсу:

Тема 1. Вступ до фандрайзингу. Сутність, принципи та основні поняття фандрайзингу. Визначення фандрайзингу. Принципи фандрайзингу. Завдання фандрайзингу. Напрямки діяльності фандрайзингу. Суб'єкти та об'єкти фандрайзингу. Донори та способи взаємодії з ними. Класифікація донорів. Мотиви донорства. Вибір потенційних донорів. Основний цикл роботи з донорами. Участь волонтерів у фандрайзинговій діяльності. Правила успішного та причини невдалого фандрайзингу. Дослідження переліку мотивацій донорства Роберта Хартсука та його практичне використання для України.

Тема 2. Історичні тенденції та закономірності розвитку благодійності і фандрайзингу в Україні та країнах світу. Досвід та перспективи розвитку фандрайзингу. Історія розвитку фандрайзингу в Україні. Етапи розвитку благодійності та фандрайзингу в Україні. Досвід фандрайзингових організацій у закордонних країнах (США, Ірландія, Австралія, Нова Зеландія, Великобританія, Австрія, Італія, Німеччина, Польща, Франція, Швеція). Перспективи розвитку фандрайзингу в Україні.

Тема 3. Соціальне проектування та інноваційна діяльність. Поняття, сутність та передумови соціального проектування. Технологічні процеси в соціальному проектуванні. Класифікація соціальних проектів. Життєвий цикл проекту. Соціальне проектування та соціальні інновації. Умови спонукання соціальної організації до інноваційної діяльності.

Тема 4. Теоретико-прикладні аспекти фандрайзингової діяльності. Фандрайзингова діяльність та форми її підтримки. Нормативно-правові основи фандрайзингу. Фандрайзинг як основа розвитку некомерційних та громадських організацій. Види ресурсів, необхідних для розвитку фандрайзингової діяльності. Додаткові джерела фінансування фандрайзингової діяльності. Можливі форми підтримки. Благодійні організації. Філантропія. Меценатство. Спонсорство. Інструменти фандрайзингу.

Тема 5. Фонди та гранти. Визначення фонду. Види фондів в Україні. Зарубіжні фонди. Вибір фонду. Сутність поняття «грант» відповідно до чинного законодавства України. Класифікація грантів. Грантодавчі установи. Пошук гранту. Інтернет-ресурси, інститути, наукові центри як інформаційні джерела на пошук грантів.

Тема 6. Модель планування фандрайзингу. Планування фандрайзингової діяльності. Концепція проекту. Визначення проблем і потреб. Визначення цільової групи проекту. Визначення шляхів розв'язання проблеми. Мета та завдання проекту. Визначення методів та етапів досягнення мети та завдань проекту, очікуваних результатів. Вибір показників роботи ресурсів проекту. Логічна схема проекту, план проекту та інструменти його оцінки. Логічна схема проекту. Часові рамки проекту. План реалізації. Інструменти оцінки проектів (SMART, NAOMIE).

Тема 7. Стратегічне планування в фандрайзинговій діяльності. Вибір стратегії та звернення. Вироблення стратегії фандрайзингу. Пошук джерел коштів, їх визначення, визначення їх потенціалу. Вивчення можливостей підтримки власної ідеї. Спонсорський пакет. Звернення. Типи заявок (заявка-запит, повна заявка та її структура). Супровідна документація: автобіографія, резюме, супровідний та рекомендаційний листи тощо. Моніторинг та оцінювання

Тема 8. Бюджет та результат діяльності фандрайзингу. Фінансовий супровід фандрайзингової діяльності. Складання бюджету проекту. Види звітності. Результат фандрайзингової компанії. Подяка. Види подяки. Заходи направлені на подяку донору. Розвиток проекту після закінчення фінансування. Методики фінансової діяльності з державними установами та місцевим самоврядуванням.

Тема 9. Технологічні аспекти сучасного фандрайзингу. Основні методики роботи фандрайзера. Менеджмент орієнтований на результат. Корпоративний фандрайзинг. Приватні пожертви. Методика роботи з бізнес структурами. Краудфандінг як інструмент розвитку соціального капіталу в цифровому суспільстві. Фінансування екологічних проектів шляхом краудфандінгу: правові аспекти та практика застосування.

Тема 10. Соціальне підприємництво: від ідеї до суспільних змін. Технології фандрайзингової діяльності в соціальному підприємництві. Соціальне підприємництво: підходи до його визначення. Візія, Місія, філософія – головні умови інноваційності соціального підприємництва. Поняття соціального підприємництва та завдання, які можна вирішити за допомогою соціального підприємництва. Можливості для розвитку соціального підприємництва в Україні. Можливості залучення ресурсів для старту та розвитку соціальних підприємств. Успішні закордонні приклади соціального підприємництва. Податкові та інші пільги для соціальних підприємств, створених на базі благодійних, громадських та релігійних організацій. Опис характеристик соціальних підприємств в Україні.

Тема 11. Комунікаційні стратегії та партнерство у фандрайзинговій діяльності. Роль комунікацій у фандрайзинговій діяльності. Побудова ефективної комунікаційної стратегії. Основи PR та маркетингу у фандрайзингу. Робота з медіа та соціальними мережами. Партнерство з бізнесом, державними установами та міжнародними організаціями. Побудова довготривалих відносин із донорами та партнерами.

Тема 12. Інновації та тренди у фандрайзингу. Використання цифрових технологій у фандрайзинговій діяльності. Вплив штучного інтелекту та великих даних (Big Data) на залучення

коштів. NFT та блокчейн у благодійності: можливості та виклики. Новітні форми залучення ресурсів: гейміфікація, віртуальні заходи, метавсесвіт. Психологія донорства у цифрову епоху. Глобальні тенденції розвитку фандрайзингу та адаптація в українських реаліях.

Методи навчання: словесні (пояснення, розповідь, лекція, вступна бесіда, сторітейлінг, навчальна дискусія, мозковий штурм); наочні (ілюстрування, опорний мультимедіа-конспект, скрайбінг); практичні (вправи, гейміфікація, дослідження, проектування).

Політика курсу (особливості проведення навчальних занять):

Особливості проведення навчальних занять: заняття проводяться у формі дискусій, мозкових штурмів; висловлювання власної точки зору заохочується;

Політика щодо дедлайнів та перескладання. Якщо здобувач освіти не відвідував окремі аудиторні заняття – на консультаціях він має право відпрацювати пропущені заняття та добрати відповідну кількість балів, які були визначені на дану тему заняття. Перескладання відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Політика щодо академічної доброчесності. Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної освітньої (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації».

Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі здобувача освіти є підставою для її незарахування, незалежно від масштабів плагіату чи обману. Списування під час контрольних та самостійних робіт, іспиту заборонені (зокрема, з використанням мобільних девайсів). Жодні форми порушення академічної доброчесності та неправомірного використання технологій III не толеруються; підтримка створення освітньо-наукового середовища, побудованого на прозорості, доброчесності та високих стандартах наукової етики.

Політика щодо відвідування. Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, навчання за програмою подвійного диплома, з використанням елементів дуальної форми здобуття освіти, міжнародне стажування) навчання може відбуватись за індивідуальним графіком (в онлайн режимі за погодженням із деканом факультету).

Визнання результатів навчання, отриманих здобувачами вищої освіти у неформальній та/або інформальній освіті, здійснюється на добровільній основі та передбачає підтвердження того, що здобувач досяг результатів навчання, передбачених ОПП, за якою він навчається. Визнанню можуть підлягати такі результати навчання, отримані в неформальній освіті, які за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають як освітньому компоненту в цілому, так і його окремому розділу, темі (темам), індивідуальному завданню, курсовій роботі (проекту), контрольній роботі тощо, які передбачені програмою (силабусом) освітнього компонента.

Технічне й програмне забезпечення/обладнання, наочність: мультимедійне обладнання, інтерактивні дошки, ноутбук.

Система оцінювання та вимоги:

Поточний контроль

Денна форма

Тема 1.					
Лекційне заняття	Семінарське заняття	Самостійна робота	Індивідуально-дослідне завдання	Тестування за темою	Підсумкові бали
відвідування – 1	теоретична частина – 5 практичні завдання – 3	5	6	5	25
Тема 2.					
відвідування – 1	теоретична частина – 5 практичні завдання – 3	5	6	5	25
Тема 3.					
відвідування – 1	теоретична частина – 5 практичні завдання – 3	5	6	5	25
Тема 4.					
відвідування – 1	теоретична частина – 5 практичні завдання – 3	5	6	5	25
Тема 5.					
відвідування – 1	теоретична частина – 5 практичні завдання – 3	5	6	5	25
Тема 6.					

відвідування – 1	теоретична частина – 5 практичні завдання – 3	5	6	5	25
Тема 7.					
-	теоретична частина – 5 практичні завдання – 4	5	6	5	25
Тема 8.					
відвідування – 1	теоретична частина – 5 практичні завдання – 3	5	6	5	25
Тема 9.					
-	теоретична частина – 5 практичні завдання – 4	5	6	5	25
Тема 10.					
відвідування – 1	теоретична частина – 5 практичні завдання – 3	5	6	5	25
Тема 11					
відвідування – 1	теоретична частина – 5 практичні завдання – 3	5	6	5	25
Тема 12					
-	теоретична частина – 5 практичні завдання – 4	5	6	5	25
Загалом					300
Підрахунок					
Середнє арифметичне 300 \ 5 кредити = 50 балів максимум / 35 мінімум					

Заочна форма

Тема 1.					
Лекційне заняття	Семінарське заняття	Самостійна робота	Індивідуально-дослідні завдання	Тестування за темою	Підсумкові бали
відвідування – 1	-	9	10	5	25
Тема 2.					
-	теоретична частина – 5 практичні завдання – 2	3	10	5	25
Тема 3.					
відвідування – 1	-	9	10	5	25
Тема 4.					
-	-	10	10	5	25
Тема 5.					
-	теоретична частина – 5 практичні завдання – 2	3	10	5	25
Тема 6.					
-	теоретична частина – 5 практичні завдання – 2	3	10	5	25
Тема 7.					
-	-	10	10	5	25
Тема 8.					
відвідування – 1	-	9	10	5	25
Тема 9.					
-	-	10	10	5	25
Тема 10.					
відвідування – 1	-	9	10	5	25
Тема 11					
-	-	10	10	5	25
Тема 12					
-	-	10	10	5	25
Загалом					300
Підрахунок					
Середнє арифметичне 300 \ 5 кредити = 50 балів максимум / 35 мінімум					

Поточний контроль здійснюється за результатами усіх виконаних завдань, передбачених планами семінарських, самостійних, індивідуальних робіт тощо. Нарахування рейтингових балів здійснюється відповідно до критеріїв оцінювання (не пізніше ніж за тиждень після проведення семінарського заняття), систематизованих для кожного з видів робіт та представлено на електронній навчальній платформі Moodle БДПУ.

Підсумковий контроль

Допуск до підсумкового контролю здійснюється якщо здобувач вищої освіти набрав прохідний бал (35 балів). Підсумковий контроль здійснюється в усній формі (відповіді на перелік запропонованих питань). Загальна кількість балів за вивчений курс обчислюється таким чином: підраховується кількість балів, набраних під час поточного контролю за всіма заліковими кредитами, та ділиться на загальну кількість кредитів (визначається середній арифметичний бал). Потім до отриманого показника додаються бали, набрані під час заліку. Підсумкова кількість балів визначається за формулою:

$$m = \frac{3K_1 + 3K_2 + 3K_3 + 3K_4}{n} + 50 = 100$$

де m – кількість набраних балів за вивчений курс;

n – кількість залікових кредитів;

50 балів – залік.

Поточне тестування та самостійна робота						Середнє арифметичне за поточну роботу	Залік	Сума
Тема 1		Тема 2		Тема 3				
T1	T2	T1	T2	T1	T2			
25		25		25				
Тема 4		Тема 5		Тема 6				
T1	T2	T1	T2	T1	T2			
25		25		25				
Тема 7		Тема 8		Тема 9				
T1	T2	T1	T2	T1	T2			
25		25		25				
Тема 10		Тема 11		Тема 12				
T1	T2	T1	T2	T1	T2			
25		25		25				

Шкала оцінювання ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	
90-100	A
78-89	B
65-77	C
58-64	D
50-57	E
35-49	FX
1-34	F

Список рекомендованих джерел:

1. Громадські ініціативи – рушійна сила змін у громаді. Збірка кращих практик локальних проектів // Упорядник: Н. Чермошенцева. Херсон : МО «Нова Генерація», 2015. 100 с.
2. Денис Бортніков, Олена Точиліна, Григорій Кравцов. Краудфандинг: Посібник зі сталості. Соціальним підприємцям та громадським діячам. School of ME, 2022. 54 с.
3. Долуда Л. Соціальне підприємництво. Бізнес-модель. Реєстрація. Оподаткування. К.: ТОВ «Агентство «Україна», 2017. 92 с.
4. Енциклопедія для фахівців соціальної сфери / за заг. ред. І. Зверєвої. 2-ге вид. Київ, Сімферополь : Універсум, 2013. С. 504-509.
5. Круп'як І. Особливості розвитку фандрайзингу в Україні // Ефективна економіка. 2019. № 10 [Електронний ресурс] Режим доступу: www.economy.nayka.com.ua
6. Поради для початківців в громадській діяльності. Збірка рекомендацій для організаторів громадянського суспільства та ініціативних груп // Упорядники О. Глебушкіна, Г. Качура. Херсон: МО «Нова Генерація», 2015. 144 с.
7. Скорик М. Дієвий краудфандинг: що потрібно знати громадській організації, щоб ефективно збирати пожертви через власний сайт / Центр інформації про права людини. Київ, 2018. 30 с.
8. Смаль В. Що слід знати про соціальне підприємництво : посібник / упорядник О. Кучеренко. Федерація канадських муніципалітетів / Проект міжнародної технічної допомоги «Партнерство для розвитку міст», 2017. 58 с.

9. Соціальне підприємництво : посібник для викладачів курсу / за наук. редакцією к.е.н. А. О. Корнецького – К. : Фамільна друкарня Huss, 2019. 160 с.
10. Соціальне підприємництво: від ідеї до суспільних змін. Посібник / Свинчук А. А., Корнецький А. О., Гончарова М. А., Назарук В. Я., Гусак Н. Є., Туманова А. А. К.: ТОВ «ПІДПРИЄМСТВО «ВІ ЕН ЕЙ», 2017. 188 с.
11. Чернявська О. В. Фандрайзинг. Навч. посіб. 2-е вид., з доопрац. та допов. К.: Алерта, 2015. 272 с.
12. Чернявська О. В. Фандрайзинг: навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2017. 188 с.
13. Шаповалова Т. В. Соціальне підприємництво і фандрейзинг: навчальний посібник / Т.В. Шаповалова. МФСА. К. : 2016. 186 с.
14. Шуміло, О. Фінансування екологічних проєктів шляхом краудфандингу: правові аспекти та практика застосування : практ. посіб. [за заг. ред. О. Кравченко]; Міжнар. благод. організація «Екологія – Право – Людина». Львів : Компанія "Манускрипт", 2020. 108 с.

Інформаційні ресурси

1. Бібліотека БДПУ <http://edu.bdpu.org>
2. Сайт БДПУ <http://bdpu.org>
3. Медіатека ФДССО.
4. Електронна навчальна платформа Moodle БДПУ <https://edu.bdpu.org/login/index.php>.

Веббібліографія

1. Всі гранти. Офіційний сайт ресурсного центру Гурт [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://gurt.org.ua/news/grants/>.
2. Гранти. Офіційний сайт ucan [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://www.ucan-isc.org.ua/ukr/what_we_do/grants/.
3. Декларация этических принципов в фандрайзинге. Официальный сайт Института профессионального фандрейзинга [Электронный ресурс]. Режим доступа: http://www.fundraiser.org.ua/?c_id=20&l_id=1.
4. Курс дистанційного навчання «Маркетинг та фандрейзинг в бібліотеках». [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.library.donetsk.ua/~olena/zan/zan06.html>
5. Найкращі практики з фандрейзингу виконавчих партнерів ВБО «Всеукраїнська мережа ЛЖВ» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://docs.google.com/viewer?a=v&q=cache:1xe2OfEImbsJ:www.network.org.ua/assets/projects/OB3/BestPractices-Fundrising>.
6. Офіційний сайт CULIP. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.culip.com.ua/>
7. Офіційний сайт FIA [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.fia.org.au/>
8. Офіційний сайт Foundation Ireland. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.foundation.ie/images/uploads/> – Заголовок з екрану.
9. Офіційний сайт Foundations.org. Режим доступу: <http://www.foundations.org/> Заголовок з екрану.
10. Офіційний сайт Fundraising INFO.com. Режим доступу: <http://www.fundraisinginfo.com/>
11. Офіційний сайт Grantstation. Режим доступу: <http://www.grantstation.com/>
12. Офіційний сайт Guidestar. Режим доступу: <http://www.guidestar.com/>
13. Офіційний сайт Philanthropy Australia. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.philanthropy.org.au> – Заголовок з екрану.
14. Офіційний сайт Philanthropy New Zeland. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.philanthropy.org.nz/> – Заголовок з екрану
15. Офіційний сайт Sereda Foundation. Режим доступу: <http://www.seredafoundation.org/>
16. Офіційний сайт Українського форуму благодійників [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://ufb.org.ua/>.
17. Офіційний сайт Центру філантропії [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.philanthropy.org.ua/>.